

ABC pacjenta onkologicznego - co należy wiedzieć i o czym pamiętać.

Jeśli jesteś pacjentem onkologicznym (lub jego bliskim) wiedz, że:

Na etapie diagnozy:

Rak nie musi być wyrokiem - jest wiele przypadków wyleczeń (oraz przykładów znanych i mniej znanych) - są wśród nas ludzie, którzy żyją po kilka, kilkanaście a nawet kilkadziesiąt lat od diagnozy oraz przeprowadzonego leczenia onkologicznego - wszystko zależy od tego, czy leczenie onkologiczne zniszczyło wszystkie komórki raka - dziś zdarza się to osiągnąć nawet w zaawansowanych przypadkach niektórych form nowotworów złośliwych.

Jeśli rak został późno zdiagnozowany - wiele typów nowotworów złośliwych poddaje się dziś skutecznie leczeniu paliatywnemu, czyniąc z diagnozy "rak" chorobę przewlekłą, pozwalającą choremu żyć jeszcze przez dłuższy okres, przy zachowaniu zadowalającej jakości życia;

Diagnoza "rak" jest ciężkim przeżyciem - i naturalną reakcją jest poczucie silnego lęku i osamotnienia; nie stroń od pomocy psychologa (psychoonkologa) i psychiatry - wsparcie w tej materii będzie bardzo ważne. Wiedz, że depresja bywa udziałem ok. 30 % pacjentów onkologicznych i nie leczona może doprowadzić do apatii i zwątpienia w sens leczenia - a także wzmożenia dolegliwości bólowych spowodowanych chorobą nowotworową - można łatwo ten stan poprawić stosując odpowiednie leczenie farmakologiczne.

Jeśli masz jakiegokolwiek wątpliwości dotyczące diagnostyki - masz prawo skorzystać z konsultacji u innego specjalisty, masz również prawo do pytań o to, czy dodatkowe badania mogłyby coś wnieść, w końcu - masz prawo do wykonania ich prywatnie.

Na każdym etapie diagnostyki masz prawo do zadawania pytań, pogłębiania wiedzy na temat swojej jednostki chorobowej oraz wyboru lekarza - to Twoje zdrowie i życie, nikogo innego.

Masz prawo do wyboru ośrodka, w którym będziesz leczony; jeśli w tym, który Ci zasugerowano są zbyt odległe terminy (badań / zabiegów / terapii) masz prawo zadzwonić gdzie indziej i wybrać miejsce, w którym zostanie Ci zaproponowany korzystniejszy termin (forma) leczenia.

Masz prawo do otrzymania opisów i wyników wszelkich przeprowadzonych Ci badań oraz do ich wytłumaczenia: w zakresie istoty zdiagnozowanej choroby, sposobów jej leczenia oraz rokowań.

Na etapie leczenia:

leczenie onkologiczne to ciężka walka - dostępne obecnie skuteczne metody leczenia obarczone są często różnego rodzaju skutkami ubocznymi. Warto się z możliwością ich wystąpienia oraz metodami ich zwalczania zapoznać przed rozpoczęciem leczenia.

Pamiętaj jednak: choć często uciążliwe - **leczenie onkologiczne to możliwość powrotu do zdrowia i szansa na dalsze życie**. Żadna inna metoda postępowania (niż konwencjonalne leczenie onkologiczne) nie da Ci szansy na powrót do zdrowia!

W trakcie leczenia: **każdy zbyt nasilony objaw (skutek uboczny leczenia) konsultuj z lekarzem** - wielu z nich można się spodziewać i nie muszą stanowić zagrożenia, jednak są również takie, które wymagają interwencji lekarza, czasem nawet hospitalizacji. Jeśli czujesz znaczącą uciążliwość związaną z przebyciem leczeniem, nie staraj się na własną rękę "przetrwąć" jej w domu - skonsultuj ją z lekarzem.

Po zakończeniu leczenia:

Bywa, iż na **efekty leczenia** (oraz dowody na jego skuteczność) trzeba poczekać, i tak: **skuteczność chemioterapii** najwcześniej ocenia się badaniem obrazowym (RTG, KT, USG, badaniem palpacyjnym) po zakończeniu 2 cyklu - jeśli okazuje się, iż nastąpiła reemisja choroby, kontynuuje się chemioterapię do najczęściej 4 - 6 cykli (i znów wykonuje się badania obrazowe).

Skuteczność radioterapii można ocenić najwcześniej po 4 tygodniach od zakończenia naświetlań - skutki napromieniania "działają" bowiem jeszcze przez kilka tygodni od ostatniego naświetlania. Trzeba się więc uzbroić w cierpliwość - pierwsze badanie obrazowe oceniające efekt leczenia może być wykonane j.w.; kilka tygodni po zakończeniu leczenia.

Skuteczność leczenia chirurgicznego ocenia po pierwsze: chirurg wykonujący zabieg bezpośrednio po operacji (oceniając makroskopowo -czyli w sposób widoczny dla oka ludzkiego- zakres operacji), po drugie patolog - który bada materiał pooperacyjny (wyciętą tkankę) i ocenia, czy mikroskopowo udało się usunąć wszystkie komórki nowotworowe (z tzw. marginesem zdrowych tkanek). Następnie - w zależności od rodzaju nowotworu - wykonuje się okresowy monitoring (czyli badania obrazowe, badania stężenia odpowiednich markerów we krwi itp), np. co 3 miesiące, po roku co 6 miesięcy itp. Jeśli leczenie było radykalne (tj. przeprowadzone z zamiarem wyleczenia) czas od jego zakończenia bez objawów wznowy lub przerzutów odległych działa na korzyść chorego: im więcej czasu mija, tym mniejsze prawdopodobieństwo nawrotu choroby.

Jest wiele objawów, które mogą być skutkiem przeprowadzonego leczenia onkologicznego, ale mogą również wynikać z wznowy choroby nowotworowej (różnicowanie bywa czasem trudne). Dlatego zawsze warto powiedzieć o nich lekarzowi prowadzącemu na okresowej kontroli (bądź wizycie dodatkowej). Jeśli obawiasz się, że w trakcie wizyty u lekarza zapomnisz o czymś istotnym - notuj sprawy, które wzbudzają Twój niepokój. Takie notatki pozwolą Ci na przekazanie Twojemu lekarzowi pełnego obrazu sytuacji.